

Renaldas Vaisbrodas

Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos programos EUR-OP-A vadovas
Council of Lithuanian Youth Organisations EUR-OP-A (Europe, organised participation and access) manager

Prieš pristatydamas savo inasą į šią diskusiją norėčiau padėkoti seminaro organizatoriams sudariusiems puikias sąlygas šalims busimoms ES narėms pasidalinti naudinga patirtimi, padiskutuoti daugeliui rūpimais klausimais ir žinoma labai reta galimybė kalbėti savi gimtąja kalba.

Savo inasė norėčiau jums pristatyti savo požiūrį į demokratišką dalyvavimą, pateikti keletą išvalgų dėl Europos Ekonominio socialinio komiteto veiklos ateities bei iššūkių su kuriais teks susidurti į Europos Sąjungą priėmus buri naujų šalių. Savo inasą apibendrinčiau iškeldamas keletą klausimų ir tuo pačiu pabandyčiau pateikti atsakymus į juos.

Panašu, kad be garbės dalyvauti šiame seminare man atiteko dar ir atsakomybė atstovauti jaunimo organizacijų interesams. Atstovauju Lietuvos jaunimo organizacijų tarybą, kurioje koordinuoju EUR-OP-A Europe, organised participation and access projektą. Norėčiau labai trumpai pristatyti šio projekto pagrindinį tikslą, nes manau tai yra svarbu mūsų šiandieninei diskusijai. Projektas EUR-OP-A remiasi pagrindiniu teiginiu, sukurkime Europą tokia kokios mes jos norime, tokia kokia isivaizduojame. Mano šalyje žodis Europa visada buvo gerbuvio ir saugumo sinonimas, dažnas fiziškai suprastavo, kad yra europietis, bet psichologiškai tuo nebuvo galima patikėti nes skirdavosi koncepcijos. Dabar vis daugiau žmonių pažindami Europą, patirdami tarptautinio bendradarbiavimo privalumus suvokia Europos koncepto daugiapusiškumą. Tačiau Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos programa remiasi noru sudaryti sąlygas jauniems žmonėms diskutuoti apie Europą, pažinti ją iš išorės ir iš vidaus, galiausiai tapti tos Europos savininkais ir sukurti, kaip mes vadiname Lietuvos Europą.

Noriu pastebėti ir pabrėžti, kad dar iki Kopenhagos susitikime priimtu sprendimu Lietuvos bei kitų šalių jaunimo organizacijos aktyviai dalyvavo formuojant bei diskutuojant jaunimo klausimus. Daugelis ne tik stebėjo vykstančius procesus, bet ir reikšmingai prisidejo formuluojant Europos jaunimo interesus. Tokia galimybė buvo realizuota per daugelį jaunimo organizacijų inicijuotų renginių susijusių su Europos ateities konventu, galbūt reikėtų paminėti ir Europos jaunimo konventą, kuriame jaunimas turėjo galimybę pareikšti savo nuomonę.

.../...

Manome, kad tokie procesai negali būti paliekami nuošalyje ir jiems turi būti užtikrinamas testinumas. Galbut II Europos jaunimo konventas būtų tinkamas pavyzdys.

Taigi demokratiškas dalyvavimas jaunimo požiūriu dažnai buna apibendrinamas vienu sakiniu: Niekas apie mus, be mūsų – Nothing about us, without us! Tai reiškia kad mes tikime demokratiška visuomene, kurioje nevyriausybinės organizacijos yra resursas sprendimų priėmėjams. Resursas, kurio pagalba politinė sistema gauna suformuluotą interesą, o išdavoje pateikia politinius sprendimus tenkinančius tikslines grupes. Dalyvavimas gali būti apibudintas ir pasakymu: Parodyk man ir aš matysiu; Pasakyk man ir aš išgirsiu; Įtrauk mane ir aš suprasiu (Show me and I will see, Tell me and I will hear, Involve me and I will understand). Iš tiesų tik per aktyvų isitraukimą į skirtingus procesus, mes dalyvaujame. Tai tampa griežta taisykle, be kurios sunku išvaizduoti demokratišką pilietinę visuomenę. Lietuvos patirtis rodo, kad pasirinktas budas formuluoti ir įgyvendinti jaunimo politika per komendžmento ir bendro sprendimo (co-decision) strukturas pasiteisina, todėl mes tikime, kad panašio s struktūros kurios ne tik atlieka konsultacinę funkciją, bet nevyriausybinės organizacijos tiesiogiai susiduria su realia galimybe formuluoti ir itakoti sprendimus turi būti skatinamos, nacionaliniame, o ypatingai europiniame lygmenyse.

Pilietinei visuomenei Europoje išskyla daugelis dilemų, su kuriomis tenka susidurti ir ne tik todėl, kad 2004 metais prie ES prisijungs naujos šalys. Svarbiu tampa demokratijos ir efektyvumo santykis. Jaunimo organizacijos aiškiai išreiškia savo nuomonę, kad institucijos turi būti arčiau piliečio. Demokratijos ir efektyvumo santykis tampa iššūkiu europinėms institucijoms ir galvosūkiu Europos konventui. Jaunimas dažnai kviečia institucijas tiesiog sudaryti sąlygas dalyvauti diskusijose, itakoti sprendimo priėmimo procesus, būti įvykių sukuryje, galbūt naujas stiklinis Komisijos pastatas taps skaidriu ir atviru Europos institucijų namais. Norime tuo tikėti ir to linkėti visiems ne tik Briuselyje, bet ir savo sostinėse. Kai kurie kalbėtojai vakar minėjo, kad ES per ilgai užtrunka priimančiam sprendimus, jaunimas tai jaučia tiesiogiai, nes jei reikalingi pokyčiai nebus įgyvendinti dabar galbūt rytoj asmuo jau nebebus jaunas. Tikiu, kad prie ES traukinio prisidėjus naujiems vagonams mes pakeisime ir lokomotyvus bei padidinsime greitį.

Tuo patiu ko gero reikia pabrėžti, kad naujų narių priėmimas į ES tampa reikalavimu skatinti socialines sanglaudos (social cohesion) procesus, suartinančius ES narius, ne tik ekonomine, bet ir socialine kultūrine prasme, nes tik per vienas kito kultūros pažinimą bei tarpusavio supratimą, mes galime tikėti tvirtos Europos Sąjungos. Europos Sąjungos kuri yra grindžiama vertybėmis, kultūriniais skirtumais ir socialiniais pasiekimais, ES kurioje noretu gyventi ateinančios kartos.

Manau, Europos ekonominis socialinis komitetas yra vieta kurioje yra atstovaujama pilietine visuomene, gal but todel aš visiškai sutinku su p.Landaburu mintimis, kad reikia užtikrinti jog klausimai nagrinejami Briuselyje, nera nepasiekiamai toli nuo realybes su kuria susiduria žmones vietiniame lygmenyje. Europos ekonominis socialinis komitetas turetu tapti žiniu centru, kuriame Europos institucijos visada rastu atsakymus i klausimus kokia yra pilietine visuomene. Žiniu centras tai net tik sugebejimas sukaupti informacija iš šaliu nariu ir pateikti sinteze, tai taip pat vieta kurioje iš visuomenes gaunamas inašas yra katalizuojamas ir patekdamas i politine sistema tampa visuomenes suformuluotu interesu i kuri privalu atsižvelgti.

Galiausiai ekonominis socialinis komitetas politine prasme turetu atrasti savo vieta ES strukturiniame žemelapyje, tikiu, kad yra vietos tobulejimui, yra poreikis susiklausymui, yra tikslas del kurio verta keistis. Ko gero ES pletra ir Europos konventas savo darbu prisides prie instituciju atsinaujinimo ir artejimo prie pilieciu šiuo palinkejimu noreciau ir pabaigti savo pasisakyma, dar karta dekoju ekonominiam socialiniam komitetui už sudaryta galimybe pasidalinti savo mintimis.

Aciu.